

PRACA Z FILMEM KRÓTKOMETRAŻOWYM JAKO OKAZJA DO ROZBUDOWANIA ZASOBU SŁOWNICTWA NA POZIOMIE B1+, B2 I C1

1. Możliwości wykorzystania filmu krótkometrażowego w nauczaniu języka obcego

Dokonujący się w ostatnich latach postęp techniki otworzył przed nauczycielami języków obcych wręcz nieograniczone możliwości. Nasza grupa zawodowa nie jest – jak do tej pory – skazana na materiały drukowane, publikowane w książkach i czasopismach, lecz może wykorzystywać nowe źródła, które udostępnił nam rozwój Internetu oraz technik audiowizualnych. Przez długie lata znalezienie materiałów uzupełniających te, które obecnie wykorzystujemy w pracy ze studentami, graniczyło prawie z cudem i polegało na żmudnym wertowaniu kartek. Było to przedsięwzięcie niezwykle czasochłonne, a na dodatek pozyskiwane w ten sposób dodatkowe informacje i materiały dydaktyczne szybko stawały się nieaktualne, co stawiało nauczyciela przed pytaniem: „Co dalej?” i „Czy to w ogóle ma jakiś sens?”. Z konieczności pracowaliśmy więc prawie wyłącznie z podręcznikiem, uzupełniając go tylko załączoną kasetą. Obecnie w mojej pracy nauczyciela języka na wyższej uczelni nadal skupiam się głównie na realizacji materiału z podręcznika, lecz zwiększył się komfort przeprowadzania zajęć oraz wzrosły możliwości ich urozmaicenia materiałami dodatkowymi, nie tylko drukowanymi. Podręczniki do nauki języka niemieckiego wreszcie zostały uzupełnione materiałami audiowizualnymi i zachęcają osoby uczące się do korzystania z Internetu dzięki zamieszczonym na ich stronach adresom internetowym gwarantującym dostęp do informacji, które łączą się z tematyką kolejnych rozdziałów książki. Także nauczyciel ma możliwość wykorzystania różnorodnych materiałów dydaktycznych, które oferują wydawnictwa na swoich stronach w Internecie.

Od pewnego czasu korzystam więc z nowych możliwości, jakie daje technika, i – zachęcona dostępnością materiałów wideo – pracuję na moich zajęciach z filmami krótkometrażowymi. Niekiedy prezentuję na zajęciach ważne filmy

pełnometrażowe, które mogą pogłębić znajomość problemów współczesnych Niemiec, a także – tak istotne dla graniczących z sobą narodów – zrozumienie nadal bardzo bolesnych spraw polsko-niemieckich. Takie zajęcia, wykraczając poza aspekt językowy, równocześnie budzą żywe emocje, które szukają ujścia w języku. Niestety z braku odpowiedniej ilości czasu lekcyjnego ograniczałam się w przypadku dłuższych filmów do zaprezentowania filmu w trakcie zajęć i zadania studentom pracy domowej w postaci napisania recenzji lub pisemnego sformułowania ogólnych wrażeń po obejrzeniu filmu. Film może być też przyjemnym urozmaicheniem toku zajęć lub wzbogacać wiedzę studentów w wiadomości dotyczące kultury Niemiec bądź krajów niemieckojęzycznych. Należy zwrócić uwagę, aby oglądany film miał polskie lub niemieckie napisy, które pozwolą studentom ćwiczyć sprawność rozumienia ze słuchu. Następnie ćwiczą oni kolejną bardzo ważną umiejętność, jaką jest redagowanie recenzji w obcym języku.

Filmy krótkometrażowe pozwalają na pogłębioną pracę z materiałem językowym, na ćwiczenie wszystkich sprawności językowych. Idealnie wpisują się w komunikacyjny model zajęć językowych, w których uczący się jest motywowany do wyrażania własnych wrażeń i przemyśleń, a prezentowany obraz jest tylko okazją do rozmowy na różne tematy. Nauczyciel nie jest, jak w przypadku klasycznego modelu zajęć językowych, wszystko wiedzącą instancją, która zna poprawną odpowiedź i tylko takiej oczekuje. W trakcie rozmowy uczący się jest równoprawnym partnerem, którego postrzeganie rzeczywistości spotyka się z szacunkiem i zrozumieniem osoby nauczającej. Student wyraża swoje spostrzeżenia, a nauczycielowi przypada jedynie rola moderatora w grupie, służy on także pomocą w wypadku ewentualnych leksykalnych problemów (Brandt 1996: 10). Nauczyciel musi także zdecydować, czy dany materiał filmowy będzie dla konkretnej grupy uczących się interesujący i czy dostarczy wystarczającej liczby informacji zwrotnych.

W praktyce przydatny jest trójdzielny model: **(1) przed, (2) w trakcie, (3) po** – obejrzeniu filmu lub jego sekwencji (Brandt 1996: 15).

Przed obejrzeniem filmu:

Nauczyciel powinien zaktywować posiadaną już przez uczących się wiedzę wiążącą się z tematyką filmu oraz ułatwić zrozumienie filmu na poziomie językowym.

W trakcie oglądania filmu:

Nauczyciel powinien przygotować zadania ułatwiające i pogłębiające zrozumienie oraz zapobiegające pasywnemu oglądaniu filmu.

Po obejrzeniu filmu:

Nauczyciel powinien przygotować zadania służące pogłębieniu, utrwaleniu i uzupełnieniu wiedzy – ogólnej i językowej – zdobytej w trakcie oglądania.

Pracując z filmami krótkometrażowymi ze studentami na poziomie B1+, B2 i C1 i próbując zastosować powyższy model, natknęłam się jednak na następujące problemy:

1. Filmy oglądane na tych poziomach są już w większości filmami oryginalnymi, ewentualnie tylko skróconymi przez autorów podręczników. Poziom

trudności rozumienia ze słuchu jest tu więc o wiele wyższy niż słuchowisk znajdujących się w podręcznikach.

2. Występujące osoby mówią szybko, niewyraźnie, czasem z naleciałościami dialektycznymi, w tle często słychać różne odgłosy, które zakłócają proces rozumienia.
3. Aktorzy mówią językiem potocznym, co niesie z sobą następujące trudności – skracają oni bądź też opuszczają wyrazy, używają wielu zwrotów idiomatycznych, wyrażen potocznych, mówią niepełnymi, „urywanymi” zdaniami.
4. Często ze względu na temat pojawia się w filmach skomplikowane lub specjalistyczne słownictwo.
5. Przygotowując filmy dla studentów, kierujemy się ich zainteresowaniami i studiowanym przedmiotem. Celem prezentacji filmu jest więc obok ćwiczenia sprawności rozumienia ze słuchu poszerzenie u studentów zakresu znanego słownictwa specjalistycznego z danej dziedziny studiów.

Poczynione przeze mnie przy okazji oglądania filmów obserwacje doprowadziły mnie do kilku wniosków na temat sposobów wprowadzania nowego słownictwa. Uczący się języka na poziomie B1+, B2 i C1 zna już bowiem dobrze lub dość dobrze strukturę języka i jego gramatykę, jest komunikatywny, potrafi odpowiednio reagować w różnych sytuacjach językowych, potrafi wypowiedzieć się na większość tematów. Tym, nad czym z nim pracujemy, jest po pierwsze – poprawność językowa wypowiedzi, a po drugie – bogactwo znanych i używanych słów, zwrotów leksykalnych i struktur gramatycznych. W przypadku lektoratów na uczelni wyższej dochodzi do tego konieczność zaznajamiania studenta ze słownictwem specjalistycznym, przydatnym na danym kierunku studiów. Student ćwiczy najpierw bierne rozumienie różnych słów i zwrotów, a następnie przechodzi do ich aktywnego zastosowania w wypowiedziach.

W dalszej części niniejszego artykułu przedstawiam więc zestaw różnorodnych technik pracy z filmem dobranych pod kątem aktywnej pracy nad poszerzeniem zasobu leksyki u uczących się. Zgodnie z przedstawionym wyżej modelem podzieliłam je na 3 grupy – do zastosowania (1) przed, (2) w trakcie i (3) po obejrzeniu filmu.

Chcę w tym miejscu podkreślić, że stosuję w mojej pracy komunikatywny model pracy z filmem, odczuwam jednakże pewien niedosyt materiałów dydaktycznych towarzyszących filmom oferowanym przez autorów podręczników lub poradników metodycznych. Uczę osoby na wysokim poziomie kompetencji językowej i uważam, że materiały dydaktyczne dla tej grupy docelowej powinny zawierać o wiele większy ładunek materiału leksykalnego oraz stymulować do zrozumienia nie tylko ogólnego przesłania filmu, lecz także przekazywanych przez film informacji i samego języka. Właściwe zrozumienie przesłania filmu często ułatwia obraz, jednak uczący się na wyższym poziomie powinien zostać zmotywowany także do rozumienia samej warstwy językowej.

2. Techniki pracy z filmem służące rozbudowaniu zasobu słownictwa

2.1. Przed obejrzeniem filmu

Techniki do zastosowania przed obejrzeniem filmu mają na celu ułatwienie rozumienia warstwy językowej filmu, przygotowują do słuchania, pozwalają uczącym się na identyfikację poznanego słownictwa, zwrotów lub zdań w trakcie słuchania (por: Brandi 1996, Jankowska, Koithan et al. 2007, Koithan et al. 2008).

2.1.1. *Praca z wybranym słownictwem*

Wariant 1 – Nauczyciel podaje całej grupie słownictwo występujące w filmie – wypisuje je na tablicy lub rozdaje wcześniej sporządzoną listę.

Wariant 2 – Studenci piszą przed obejrzeniem filmu hipotetyczną historyjkę z podanym słownictwem.

Wariant 3 – Słownictwo zostaje podane w formie ćwiczenia wymagającego porządkowania słów do obrazków lub definicji.

Wariant 4 – Nauczyciel koncentruje się na wyjaśnieniu jednego kluczowego dla filmu słowa, bez którego film będzie niezrozumiały.

Wariant 5 – Studenci analizują diagram, w którym pojawia się nowe słownictwo specjalistyczne.

Wariant 6 – Nauczyciel podaje temat lub tytuł filmu. Studenci podają wszystkie znane im słowa i zwroty, które kojarzą im się z tym tematem. Nauczyciel może ze swej strony dołożyć pewne przydatne słowa do słów podanych przez studentów.

Wariant 7 – Nauczyciel podaje temat lub tytuł filmu. Studenci tworzą w grupach asocjogram do podanego tematu.

Wariant 8 – Studenci otrzymują dłuższą listę słownictwa, ich zadaniem jest zdecydować, które słowa pasują do tematu/tytułu filmu. Studenci mogą też podzielić taką listę na rodziny wyrazowe.

2.1.2. *Praca z idiomami*

Wariant 1 – Nauczyciel zapoznaje studentów z występującymi w filmie idiomami, zapisuje je na tablicy.

Wariant 2 – Studenci otrzymują zadanie przyporządkowania idiomów do ich definicji lub do obrazków.

Wariant 3 – Grupa czyta zdania lub krótkie teksty, w których zostały zastosowane idiomy, i omawia, co te idiomy znaczą.

2.1.3. *Praca z transkrypcją*

Wariant 1 – Studenci czytają transkrypcję filmu lub jej część. Nauczyciel sprawdza zrozumienie.

- Wariant 2 – Na podstawie transkrypcji studenci formułują przypuszczenia w odniesieniu do filmu: Kim są mówiące osoby? Jak wyglądają? Ile mają lat? itp.
- Wariant 3 – Studenci otrzymują transkrypcję pociętą na części, ich zadaniem jest zrekonstruowanie przebiegu rozmowy.
- Wariant 4 – Studenci otrzymują fragmenty transkrypcji i zdjęcia występujących w filmie osób, ich zadaniem jest przyporządkować mówione kwestie do osób.

2.1.4. Streszczenie akcji filmu w punktach

- Wariant 1 – Studenci czytają punkty streszczające akcję filmu.
- Wariant 2 – Studenci otrzymują te punkty na karteczkach – jeden punkt na jednej karteczce. Studenci układają hipotetyczną historię.
- Wariant 3 – Studenci otrzymują zdjęcia z filmu (kluczowe sceny) i samodzielnie piszą nagłówki do tych scen lub opisują, jakie wydarzenia te zdjęcia przedstawiają.

2.1.5. Praca z tekstem

- Wariant 1 – Studenci czytają tekst informacyjny dotyczący treści filmu (tekst może być autentyczny lub napisany przez nauczyciela na podstawie transkrypcji filmu). W czytanim tekście powinny występować elementy językowe pojawiające się później w filmie.

2.2. W trakcie oglądania filmu

Techniki do zastosowania w trakcie oglądania filmu mają na celu zmusić uczącego się do aktywnego słuchania, do wyłapania pewnych informacji. Film oglądamy zwykle dwa, a nawet trzy razy. Po pierwszym obejrzeniu sprawdzamy rozumienie globalne, po drugim – rozumienie szczegółowe, trzecie oglądanie może służyć pogłębieniu zrozumienia.

Przytoczone tu techniki w większości dotyczą także ćwiczenia rozumienia ze słuchu, pracę ze słownictwem rozumiem bowiem w ten sposób: podanie nowego słownictwa, jego identyfikacja w słyszonym tekście, samodzielne zastosowanie słownictwa w wypowiedzi, zapamiętanie przez wielokrotne powtarzanie (por.: Brandi 1996, Jankowska, Koithan et al. 2007, Koithan et al. 2008).

2.2.1. Stwierdzanie kolejności zdarzeń

- Wariant 1 – Studenci porządkują wcześniej podane zdania lub hasła dotyczące treści filmu.
- Wariant 2 – Studenci oglądają film po wcześniejszym przeczytaniu uporządkowanego streszczenia filmu, bez konieczności układania haseł.
- Wariant 3 – Studenci porządkują przeczytane wcześniej części transkrypcji, kwestie wypowiedziane przez różne osoby.

2.2.2. *Potwierdzanie informacji*

Wariant 1 – Studenci zaznaczają zdania dotyczące filmu jako prawdziwe lub fałszywe.

Wariant 2 – Studenci odpowiadają na pytania wielokrotnego wyboru dotyczące prezentowanego filmu.

Wariant 3 – Studenci przyporządkowują punkty do treści filmu – co pasuje, a co nie?

2.2.3. *Poszukiwanie informacji szczególnych*

Wariant 1 – Studenci otrzymują polecenie wyłapania nazw miejscowości, osób, dat lub innych specyficznych informacji. Nauczyciel może przygotować do danego filmu odpowiednią kartę pracy.

Wariant 2 – Studenci odpowiadają na pytania dotyczące filmu. Nauczyciel powinien wtedy zatrzymywać film, żeby studenci nie musieli jednocześnie pisać i oglądać.

Wariant 3 – Studenci uzupełniają zdania podanymi słowami bądź wyrażeniami.

2.2.4. *Praca ze słownictwem*

Wariant 1 – Studenci mają za zadanie wynotować słyszane internacjonalizmy lub znane im wyrażenia.

Wariant 2 – Studenci otrzymują zadanie wybrania z listy tych słów, które wystąpiły w filmie.

Wariant 3 – Studenci przyporządkowują wypisane słownictwo do części filmu lub pytań do filmu.

Wariant 4 – Technika „stop-klatka” – nauczyciel zatrzymuje film i pyta o widoczne elementy obrazu.

Wariant 5 – Studenci otrzymują przed oglądaniem zadanie wynotowania, jakie rzeczy bądź produkty przedstawiał obejrzany film lub fragment filmu.

2.2.5. *Praca z transkrypcją*

Wariant 1 – Studenci słuchają ścieżki dźwiękowej filmu, jednocześnie czytając transkrypcję. Może to być ostatnie ćwiczenie, trzymane niejako „na zapas” – jeśli na lekcji zostanie wolny czas do zagospodarowania.

Wariant 2 – W transkrypcji zostają wymazane pewne słowa, studenci mają za zadanie zanotować je podczas słuchania.

Wariant 3 – Nauczyciel przygotowuje z transkrypcji tekst z większą liczbą luk i puszcza dany film wiele razy, aż studenci wypełnią cały tekst. W tego rodzaju pracy z filmem materiał audiowizualny musi być bardzo krótki, może to być np. niewielki fragment wiadomości telewizyjnych.

Wariant 4 – Grupa słucha najpierw ścieżki dźwiękowej do filmu z transkrypcją bez obrazu, studenci wyrażają swoje przypuszczenia na temat występujących w filmie osób. Grupa ogląda następnie film.

Wariant 5 – Studenci przyporządkowują wcześniej przeczytane transkrypcje wypowiedzi do osób występujących w filmie.

2.3. Po obejrzeniu filmu

Techniki do zastosowania po obejrzeniu filmu mają na celu utrwalenie poznanego słownictwa, użycie go we własnych tekstach, uświadomienie sobie przez uczących się ich znaczenia. Wychodzimy od treści filmu, następnie możemy ćwiczyć leksykę w innych kontekstach (por. Brandi 1996, Jankowska, Koithan et al. 2007, Koithan et al. 2008).

2.3.1. Praca nad treścią filmu

Wariant 1 – Omówienie treści filmu w formie pogadanki klasowej.

Wariant 2 – Studenci przyporządkowują tytuły do poszczególnych scen filmu.

Wariant 3 – Studenci wypełniają ankietę dotyczącą osób występujących w filmie.

Wariant 4 – Studenci rekonstruują akcję filmu z „rozsypanki”, składającej się z niepowiązanych z sobą zdań.

Wariant 5 – Studenci dyskutują problemy przedstawione w filmie.

2.3.2. Praca ze słownictwem

Wariant 1 – Studenci tworzą pary antonimów lub synonimów.

Wariant 2 – Studenci piszą definicje wyrażen.

Wariant 3 – Studenci przyporządkowują swoje skojarzenia do wyrażen.

Wariant 4 – Studenci piszą własne zdania lub historyjki z poznanymi wyrażeniami.

Wariant 5 – Studenci wstawiają słowa lub wyrażenia do napisanych przez nauczyciela zdań lub tekstu.

Wariant 6 – Studenci szukają niemieckich przysłów dotyczących filmu, a następnie wspólnie je omawiają: Jaka jest ich treść? Co oznaczają? Jakie osoby, sytuacje opisują?

Wariant 7 – Studenci rozwiązują lub sami układają krzyżówkę z poznanym słownictwem.

2.3.3. Praca z transkrypcją

Wariant 1 – Analiza transkrypcji filmu. Nauczyciel wyjaśnia nieznane słowa, zwroty i wyrażenia.

Wariant 2 – Porównanie formalnego i nieformalnego języka. Studenci pracują ze słownikiem i próbują znaleźć odpowiedniki kolokwialnych zwrotów i wyrażen w języku literackim.

3. Przykłady konspektów pracy z filmem

3.1. Podręcznik *Aspekte 1*, rozdział 1. film *Die Chefin*

Propozycja pracy z filmem opracowana przez autorów podręcznika znajduje się na stronach 22–23 (Koithan et al. 2007).

Autorska propozycja przebiegu lekcji (czas: 90 min):

1. Nauczyciel informuje grupę, że za chwilę będzie oglądać film pod tytułem *Die Chefin*, zapisuje tytuł na tablicy i prosi studentów o wyrażenie przypuszczeń, kim mogłaby być bohaterka filmu (czas: 5 min).
2. Nauczyciel informuje studentów, że obejrzą krótki początkowy fragment filmu i ich zadaniem będzie odpowiedzenie na kilka prostych pytań, szybko zapisuje (lub ma już wcześniej zapisane) na tablicy następujące pytania:
  - Wie heißt die Frau?
  - Wie alt ist sie?
  - Was ist sie von Beruf?
  - Wo arbeitet sie? Stadt?
  - Was ist das Besondere an ihr?

Nauczyciel upewnia się, czy studenci rozumieją pytania, po czym wyświetla film do momentu, gdy Sybille Milde mówi „...Geschickt unter den Bauch manövriert.” (3 pierwsze zdania filmu). Studenci próbują odpowiedzieć na zadane pytania, nauczyciel wyświetla dany fragment jeszcze 1–2 razy, aż powstanie komplet odpowiedzi:

- Wie heißt die Frau? – Sybille Milde.
  - Wie alt ist sie? – 29 Jahre alt.
  - Was ist sie von Beruf? – Köchin, Sternekoch, Küchenchefin in einem Nobelrestaurant.
  - Wo arbeitet sie? Stadt? – in Frankfurt.
  - Was ist das Besondere an ihr? – sie ist schwanger (czas: 10 min).
3. Studenci otrzymują kartę pracy – załącznik 1. Nauczyciel lub studenci czytają po kawałku głośno kartę, nauczyciel wyjaśnia nieznane słowa, zwroty i wyrażenia (czas: 10 min).
  4. Grupa ogląda film w całości. Nauczyciel prosi studentów, aby na razie skoncentrowali się na tym, co osoby mówią, i na wychwyceniu podanych słów i zwrotów (czas: 10 min).
  5. Grupa ogląda film drugi raz. Tym razem nauczyciel prosi o skoncentrowanie się na postawionych pytaniach. Nauczyciel zatrzymuje film po każdej partii pytań i prosi o odpowiedź na pytania. Jeśli jest to technicznie możliwe, można trochę cofnąć film i przesłuchać dany kawałek jeszcze raz (czas: 20 min).
  6. Nauczyciel prosi studentów, aby w parach zreferowali sobie wszystko, czego się dowiedzieli o Sybille Milde (czas: 10 min).

7. Studenci czytają tekst na stronie 23. w podręczniku. Nauczyciel zadaje następujące pytania, próbuje wywołać dyskusję:
  - Welche Probleme haben in Deutschland Frauen, die Kinder haben möchten?
  - Wie sieht die Situation in Polen aus?
  - Was könnte der Staat tun, um den Frauen die Entscheidung für Kinder zu erleichtern?
  - Warum ist es gesellschaftlich wichtig, dass Frauen Kinder bekommen? (czas: 15 min)
8. Grupa ogląda film jeszcze raz z transkrypcją, dostępną na stronie: http://www.langenscheidt-unterrichtsportal.de/reihe.aspekte_29.html (czas: 10 min).
9. Zadanie domowe – krótka wypowiedź pisemna „Meine Pläne für die Zukunft – Familie und Beruf”.

3.2. Podręcznik *Aspekte 1*, rozdział 2. film *Hotel Mama – Von Nesthockern und Heimschläfern*

Propozycja pracy z filmem opracowana przez autorów podręcznika znajduje się na stronach 38–39 (Koithan et al. 2007).

Autorska propozycja przebiegu lekcji (czas: 90 min):

1. Nauczyciel zapowiada grupie, że za chwilę będzie oglądać film i wyświetla na ekranie jego tytuł *Hotel Mama – Von Nesthockern und Heimschläfern*. Nauczyciel pyta studentów, czy wiedzą, co znaczą te dwa słowa: „Nesthocker” i „Heimschläfer”, i jeśli trzeba, wyjaśnia ich znaczenie (czas: 5 min).
2. Nauczyciel wprowadza krótko w film, mówiąc, że będą tam występować 3 rodziny: Familie Zeisig, Familie Leupelt i Familie Retzlaff. Prosi następnie o otwarcie książek na stronie 38. i przeczytanie wybranych wypowiedzi osób występujących w filmie. Studenci pytają o różne nieznanne słowa, nauczyciel je wyjaśnia (czas: 5 min).
3. Studenci otrzymują kartę pracy – załącznik 2. Studenci czytają dodatkowe podane tam słownictwo, nauczyciel je objaśnia (czas: 5 min).
4. Grupa ogląda film. Nauczyciel prosi, aby skoncentrować się na tym, co osoby mówią, próbować wyłapać podane wcześniej frazy. Nauczyciel stawia przed oglądaniem pytanie:
  - Warum leben erwachsene Personen noch bei ihren Eltern? Welche Gründe werden im Film genannt?Po obejrzeniu filmu studenci ustnie na plenum referują, co zobaczyli w filmie (czas: 15 min).
5. Grupa ogląda film dwa razy, nauczyciel prosi, aby studenci w trakcie oglądania notowali na przygotowanej karcie pracy usłyszane informacje o członkach przedstawionych rodzin (czas: 20 min).

6. Nauczyciel dzieli klasę na grupy po trzy osoby. Studenci w grupach mają zreferować, czego dowiedzieli się o każdej rodzinie. Jeden student w grupie mówi o jednej rodzinie, dwie pozostałe osoby uzupełniają, jeśli coś nie zostało powiedziane (czas: 15 min).
7. Nauczyciel pyta, usiłuje wywołać dyskusję:
  - Kennen Sie vielleicht eine Person, die man „Nesthocker“ nennen könnte?
  - Wie finden Sie das Verhalten solcher Personen?
  - Wie lange möchten Sie bei Ihren Eltern wohnen?
  - Wie könnte man den dargestellten Personen helfen? (czas: 10 min)
8. Grupa ogląda film jeszcze raz z transkrypcją, nauczyciel wyjaśnia niezrozumiałe fragmenty (czas: 15 min).
9. Zadanie domowe – ćwiczenie 5a i b na stronie 39. podręcznika. Ćwiczenie zawiera dodatkowe słownictwo związane z tematem. W części 5a studenci mają za zadanie połączyć słowa w pary antonimów, natomiast w części 5b proszę o napisanie krótkich definicji wszystkich słów, na następne zajęcia mam przygotowane te słowa na małych karteczkach, rozdaję te karteczki, aby studenci nie czytali definicji po kolei. Na kolejnych zajęciach powtarzam też zawsze zwroty, które się pojawiły na tej lekcji (rzeczownik + czasownik).

3.3. Podręcznik *Aspekte 1*, rozdział 8. film *Kaufen, kaufen, kaufen*

Propozycja pracy z filmem opracowana przez autorów podręcznika znajduje się na stronach 134–135 (Koithan et al. 2007).

Autorska propozycja przebiegu lekcji (czas: 70 min):

1. Nauczyciel zapowiada, że na zajęciach będzie oglądany film, podaje jego tytuł i pyta studentów, czy wiedzą, co to jest: KaDeWe, zapisując jednocześnie tę nazwę na tablicy. Studenci podają swoje przypuszczenia; jeśli ktoś zna tę nazwę, nauczyciel prosi o rozszyfrowanie skrótu. Po krótkiej fazie zgadywania nauczyciel wyjaśnia, co to jest KaDeWe, i zapisuje na tablicy rozwiązanie skrótu: Kaufhaus des Westens. Nauczyciel podaje podstawowe informacje o KaDeWe (czas: 10 min).
2. Studenci otrzymują kartę pracy 1 – załącznik 3. Studenci czytają krótki tekst informacyjny o KaDeWe. Nauczyciel wyjaśnia nieznane słowa i zadaje następujące pytania:
  - Wann wurde das KaDeWe gegründet?
  - Wann wurde es umgebaut?
  - Wo liegt es?
  - Wie viele Stockwerke gibt es da?
  - Was befindet sich in den obersten Etagen? (czas: 10 min)
3. Grupa ogląda film pierwszy raz. Nauczyciel prosi, aby studenci odpowiedzieli po obejrzeniu filmu na dwa pytania, znajdujące się na karcie pracy 1:

1. Worum geht es in dem Film? i 2. Welche Produkte haben Sie im Film gesehen?
- Po oglądnięciu grupa omawia film – odpowiada na powyższe pytania (czas: 10 min).
4. Studenci otrzymują kartę pracy 2 – załącznik 4. Nauczyciel czyta polecenia i omawia ze studentami słowa i zwroty z zadania 3 (czas: 5 min).
5. Grupa ogląda film drugi raz i wypełnia kartę pracy 2. Po oglądnięciu filmu grupa omawia punkty – zaczynając od punktów 5 i 6, później dopiero omawiamy różne strategie używane przez domy towarowe (punkt 4) (czas: 15 min).
6. Nauczyciel pyta studentów o ich obserwacje z życia codziennego dotyczące zakupów w centrach handlowych, strategii sprzedaży, reklamy itp. (czas: 10 min).
7. Grupa ogląda film po raz trzeci z transkrypcją. Nauczyciel wyjaśnia potem nieznane słowa i zwroty (czas: 10 min).

Bibliografia

- Brandi M.-L., 1996. *Video im Deutschunterricht*. Berlin, München, Wien, Zürich, New York: Langenscheidt Verlag.
- Jankowska U. *Wykorzystanie wideo na lekcji języka obcego*. <http://www publikacje.edu.pl/>
- Koithan U., Schmitz H., Sieber T., Sonntag R., 2007. *Aspekte. Mittelstufe Deutsch. Lehrbuch 1*. Berlin, München, Wien, Zürich, New York: Langenscheidt Verlag.
- Koithan U., Schmitz H., Sieber T., Sonntag R., 2008. *Aspekte. Mittelstufe Deutsch. Lehrbuch 2*. Berlin, München, Wien, Zürich, New York: Langenscheidt Verlag.

Załącznik 1

Karta pracy do filmu *Die Chefin*, podręcznik *Aspekte 1*, rozdział 1**Die Chefin****der Sternekoch / die Sterneköchin****weiblich / männlich****nobel / ein nobles Restaurant****die Schwangerschaft**

1. Welche Probleme bringt die Schwangerschaft mit sich für Frau Milde?

.....

etwas unter einen Hut bekommen**am Ball bleiben****das Sagen haben**

2. Welche Träume hat Frau Milde?

.....

3. Wollte sie immer schon Köchin werden?

.....

4. Warum ist sie letztendlich Köchin geworden?

.....

die Spitzengastronomie**die Möönersache****die Männerwelt****sich durchsetzen**

5. Warum fühlt sich Sybille Milde gut unter Männern?

.....

6. Warum sammelt sie Magazine und Zeitschriften?

.....

7. Wo ist der erste große Artikel über sie erschienen? Wann? Worüber war der Artikel?

.....

in aller Mund sein**ich war ein kleiner Hase**

8. Sybille Milde zeigt einen Artikel über sie in der Zeitschrift „Deutschland“. Was ist das Besondere an dem Artikel?

.....

.....

neidisch**die Gastronomieszene****die Domäne****ans Tageslicht kommen****über jemanden herfallen****etwas war daneben**

9. Wie heißt der Freund von Sybille? Was ist er von Beruf?

.....

10. Wird bei ihnen zu Hause gekocht?

.....

die Kohle**Kinder kriegen****ein Gehalt fällt weg****etwas steht zur Frage**

**die Wirtschaft ankurbeln
an Krücken laufen**

11. Was sagten die Freunde und Kollegen von Sybille über ihre Schwangerschaft?
.....
12. Warum entschied sie sich trotzdem für das Baby?
.....
13. Was meint ihr Chef dazu?
.....
14. Wann bekommt sie das Baby?
.....
15. Wer übernimmt ihren Job?
.....
16. Hat Sybille eine gute Beziehung zu ihren Kunden?
.....

Załącznik 2

Karta pracy do filmu *Hotel Mama – Von Nesthockern und Heimschläfern*, podręcznik *Aspekte 1*, rozdział 2

Wortschatz:

1. Familie Zeisig

- die Brotzeit
- etwas ausögern
- Zuwachs bekommen
- auf eigenen Beinen stehen müssen

2. Familie Leupelt

- keinen Finger rühren müssen
- Befehle und Wünsche entgegennehmen
- sich nach jemandes Regeln richten
- entsetzt sein
- einige Handgriffe machen
- den Abstand suchen
- jemandem auf der Pelle hängen

3. Familie Retzlaff

- die pensionierte Lehrerin
- jemanden bemuttern
- jemandem zuvorkommen
- jemanden hofieren / bedienen
- in der Entwicklung eingeschränkt sein
- auf der Suche nach dem eigenen Pfad
- an dem Rockzipfel hängen
- nach der Mama schreien

Notieren Sie Informationen zu den einzelnen Familienmitgliedern:

1. Familie Zeisig

- Vater Reinhold:
- Mutter Evi:
- Sohn Robert:
- Freundin Nicole:

2. Familie Leupelt

- Vater Herbert:
- Mutter Renate:
- Tochter Angelika:
- Enkel Maximilian:

3. Familie Retzlaff

- Mutter Gisela:
- Sohn Matthias:
- Sohn Martin:

Załącznik 3

**Karta pracy 1 do filmu *Kaufen, kaufen, kaufen*, podręcznik *Aspekte 1*, rozdział 8
Kaufen, kaufen, kaufen****Kaufhaus des Westens**

Berlin ohne das Kaufhaus des Westens wäre unvorstellbar.

Das größte Warenhaus auf dem europäischen Festland ist mehr als ein gut sortiertes Einkaufsparadies. Das KaDeWe ist eine Legende. Vor allem den Besuch in der Lebensmittel- und Delikatessenabteilung in den obersten Etagen sollte man sich nicht entgehen lassen. Hier kann man die gutbetuchten Berliner Champagner und Austern schlemmen sehen.

Als das Kaufhaus 1907 am Wittenbergplatz eröffnet wurde, war diese Karriere nicht vorzusehen. Architekt Emil Schaudt passte das Warenhaus an der Tauentzienstraße 21–24 der umliegenden bürgerlichen Wohnhaus-Architektur an.

Mit dem KaDeWe entwickelte sich der Tauentzien dann rasch zu einer wichtigen Einkaufsmeile, schon 1929 wurde das fünfgeschossige Kaufhaus um zwei Stockwerke erweitert. Kräftig vergrößert wurde das KaDeWe nochmals in den 90er Jahren und bekam ein eindrucksvolles Dach mit großem Wintergarten.

1. Worum geht es in dem Film?**2. Welche Produkte haben Sie im Film gesehen?**

Załącznik 4

Karta pracy 2 do filmu *Kaufen, kaufen, kaufen*, podręcznik *Aspekte 1*, rozdział 8**3. Klären Sie gemeinsam folgende Wörter und Wendungen:**

der Konsumtempel, die Weihnachtsluft schnuppern, die Designerwelt, das Schnäppchen/Superschnäppchen, der Feinschmecker, das Schlaraffenland, die Konsumfalle schnappt zu

4. Welche Strategien benutzt das Kaufhaus, damit die Kunden möglichst viel kaufen?

—
—
—
—
—

5. Wie viel Prozent des Jahresumsatzes macht das KaDeWe in der Weihnachtszeit?**6. Wie lange bleibt ein Kunde durchschnittlich:**

- in einem normalen Kaufhaus?
- im KaDeWe?